

ئابووری

ئابووری – گشتی

- ئایسلەند بە شیۆهیهکی ئاسایی ھەندیک بیکاری ھەیە، نزیکە 3%.
- پەتای کۆفیدی-19 ھاوری بوو لەگەڵ بەرزبوونەوی زۆر زۆری ئاستی بیکاری، بەتایبەت لەنێوان خەلکی بیانی. لەم بەشەدا راستییەکە ئەمەیه کە زۆر یەک لە ھاوولاتیانی بیانیە لە بەشی گەشتوگوزار و خزمەتگوزاری مەوادی خواردەمەنیدا ئیش دەکەن و پیشەی تاییبەت بەم پیشەسازیانە تارادەیهکی زۆر لەناوچووە.
- ھاوولاتیانی ولاتانی EEA (ناوچەی ئابووری ئەورووپا) پێویستیان بە مۆلەتی کار لە ئایسلەند نییە.
- ھەموو کریکارەکان دەبێت خاوەن ژمارە پێناسە و شوێنی نیشتهجێبوونی یاسایی تۆمارکراو لە پێشینەی دۆخی مەدەنیدا ھەبێت. www.skra.is.

به‌رژه‌ه‌ندی بۆ کۆمه‌لگا

- ئابوری پته‌و گرنگی هه‌یه بۆ هه‌موو ئەندامانی کۆمه‌لگا.
- هه‌تا ژماره‌ی ئەو که‌سانه‌ زیاتر بێت که‌ کاریان هه‌یه ، داها‌تی شاره‌وانی و ده‌وله‌ت زید ده‌کات له‌ رێگای باج‌دانه‌وه‌.
- داها‌تی باج سودی لێ‌وه‌رده‌گیریت بۆ به‌رپوه‌بردنی قوتابخانه‌کان، چاودیری ته‌ندروستی ، ناخۆشخانه‌کان، رێگا‌و بان ، خزمه‌تگوزاریه‌ کۆمه‌لایه‌تییه‌کان و زۆر لایه‌نی تر.
- هه‌روه‌ها هه‌تا ژماره‌ی ئەو که‌سانه‌ زیاتر بێت که‌ کاریان هه‌یه واتای ئەوه‌یه که‌متر له‌ پارهی گشتی به‌کار دێت بۆ دانی پارهی بێئیشی و خزمه‌ته‌ بنه‌رته‌ییه‌کانی کۆمه‌لگا.

Mynd frá VM5

بەرژەو ەندى تاکەكەسى

- بۆ زۆربەى كەسانى گەورە، دامەزران بە داھاتى جیگیركراو زۆر گرنگە.
- دامەزراندن ئەمانە دەستەبەر دەكات:
- نەرمى باری دارایی.
- ژيانى رۆژانەى خوشتر.
- پيگەى كۆمەلایەتى و پەيوەندییەكان.
- توانای زیاتر بۆ بەكارهێنانى بەهرەى تاکەكەسى.
- ماف و بەرژەو ەندییەكان لە بوارە جۆراوجۆرەكاندا
- دەرفەتێك بۆ یارمەتیدانى كۆمەلگا

ماف و بهرپرسیاریهتیکان له بازاری کاردا.

- یاسا له لایهن پهر له مانه وه دهر ده کریت و مهرجهکانی یاسایی تاییهت سهبار هت به ههموو خاوهنکار و فهرمانبهران جیبهجی ده کریت.
- ههموو خاوهنکار هکان ناچارن به رهچاوکردنی نهو یاسایانهی که دهر بارهی دامهزراندن و حهقهدهست، کاتژمیری کار، بزر بوون له کار، تهندروستی، ئاسایش و شوینی کار.
- فهرمانبهران ههروه ها ههندی بهرپرسیاریهتیا ههیه بو نمونه بهرپرسیاریهتی نهجامی ئهرکهکانیا بهشیوهیهکی گونجاو، و دهبی ههولی خویان نهجام بدن له ئاراسته ی بهدییهنایی شوینی کاری گونجاو و بهشداری له کارهکانی ریکخراوه لهپیوهندی لهگهل سهلامهتی و بابتهی ژینگه ی له شوینی کار کرد.
- فهرمانبهران (لهرینگه ی یهکیتی کریکاران) و خاوهنکارهکان لهگهل یهکدی گریههستی کار دههستن. ریککهوتنی تاییهت دهکرین بو کهرتی تاییه له بهشی نابووری.

ماف و بهرپر سیاریهتی - بهرده وامه

- فهرمانبهران گونجاو لهگهڵ ئەو ماوهیهی که له بازاری کاردا خهریکی ئیش و چالاکین مافیان پێدهدریت.
- ههم تهمهنی ئیشکردن و ههم تهمهنی تهقویمی هوکاری گرنگن لهپهیهوندی لهگهڵ پارهدانی پشووی هاوینی .
- مافی وهکوو پشوودان، بژاردن بو خویندن، مهرخهسی نهخۆشی، پارهی سندووقی خانهنشینی بههۆی یارمهتی نهخۆش بهگویرهی تهمهن و ماف ههلسهنگاندنی بو دهکریت.
- پارهدانی سندووقی مۆلهتی باوکانه پشت دهبهستنی به ماوه و پرژهی دامهزراندن له بازاری کاری نایسهند (لانیکهه 6 مانگ له دامهزراندن بهر له لهدایکبوونی مندالیک). ههروهها دهکری بو یارمهتی تیچووی باوانیتی داواکاری پیشکesh بکریت، بهلام ئەم بره پارهیه بچووکه.

یه‌کیتی بازرگانی — نه‌وه چیه؟

- کریکاره‌کان له بازاری کار، ئەندامی یه‌کیتی بازرگانی/ ساندیکا تاییه‌تن.
- هه‌نیک له ساندیکاکان تاییه‌ته به پیشه‌یه‌کی تاییه‌ت، یانی که‌سانیک که له پیشه‌یه‌کی تاییه‌تدا ئیش ده‌کن ده‌بن به ئەندامی وه‌کوو یه‌کیتی پزیشکانی ئایسله‌ند.
- گه‌وره‌ترین سه‌ندیکا له ئایسله‌ند بۆ چه‌ندین گرووی پیشه‌یی کراوه‌یه. VR، Efling و Sameyki گه‌وره‌ترین یه‌کیتی بازرگانین. ئەمانه
- یه‌کیتی بازرگانی له‌لایه‌ن ئەندامه‌کانی خۆیه‌وه دانوستان ئەنجام ده‌دات له‌گه‌ڵ خاوه‌نکاره‌کان ده‌باره‌ی مووچه و حه‌قه‌ده‌ستی، کاتژمێری ئیشکردن و یارمه‌تیه‌کان.

یه‌کیتی بازرگانی – بهر ژه‌ه‌ندییه‌کانی ئەندامه‌کان

- ئامانجی سه‌ندیکا له پله‌ی یه‌که‌مدا هه‌ولێه بۆ باشت‌کردنی دۆخ و زیاد‌کردنی مافی ئەندامه‌کانیان.
- سه‌ندی‌اکان له سه‌رانسه‌ری ولات و کۆخی هاوینی و شوقه‌ی هه‌یه بۆ پشوودان و ئەمانه به کرێ دهدات به پارمیه‌کی بچووک بۆ ئەندامه‌کانی بۆ چه‌ند رۆژ. زۆر یه‌کیتی بازرگانی چه‌کی گه‌شتیاری پێشکەش ده‌کەن که ده‌کرێ به کرینی بلیتی فرۆکه به بریکی زیاتر وەرگیرێته‌وه.
- ئەوه سه‌رسوڕه‌ینه‌ره که ده‌توانی برۆیت بۆ پشوودان بۆ چیژ وەرگرتن له شوینیکی جوان و هه‌سانه‌وه. هه‌ر که‌سیک مافی به‌کری وەرگرتنی خانووی پشووی هاوینی یان شوقه‌ی پشوودانی هه‌یه. ماله‌کان ئاماده‌کروان به هه‌موو جووره ئاسانه‌کارییه‌ک و به‌گشتی وانی ئاوی گه‌رمیان هه‌یه.

یه‌کیتی بازارگانی – بهر ژه و هندیه‌کانی ئەندامه‌کان، بهر ده و امه

- یه‌کیتییه‌کانی بازارگانی هه‌روه‌ها سندووقی خویندن و نه‌خۆشی به‌ریوه ده‌به‌ن که ئەندامه‌کان ده‌توانن بۆ خویندن یان تیچووی تایبەت به‌ کۆرسی فێربوونی زمانی ئایسله‌ندی، به‌رنامه‌کانی له‌شجویانی، فیس‌یۆترایی، تیچوونه‌کانی ده‌روونناسی یان تیچووی عه‌ینه‌ک به‌کاری بێنن.
- ئەو یاسایانه‌ی که ده‌باره‌ی ئەم سنووقانه‌ کاری پێده‌کری‌ت له‌نێوان یه‌کیتییه‌کاندا جیاوازه‌.
- یه‌کیتییه‌کانی بازارگانی هه‌روه‌ها هه‌ندیک له‌ تیچوونه‌کانی تایبەت به‌ نیشته‌جیوونی پزیشکی ده‌ده‌ن بۆ ئەو که‌سانه‌ی که له‌ ده‌روه‌ی ناوچه‌ی پایته‌ختی ده‌ژین و ده‌بی بۆ چاره‌سه‌ری پزیشکی بێن بۆ ره‌میک‌یافیک.
- ئەگەر سه‌باره‌ت به‌ ره‌ژه‌ی مافی خۆت د‌ل‌ن‌یا نی یان پێت‌وا‌یه که مافت پێشیل کراوه (بۆن‌موونه سه‌باره‌ت به‌ گرییه‌ستی هه‌ق‌ده‌ست) هه‌موو ده‌توانن یارمه‌تی وهرگرن له‌ یه‌کیتی بازارگانی خۆیان.

یه‌کیتی بازارگانی – بهرده‌وامه

- ئەندامه‌کانی سه‌ندیکا پارهی ئەندامبوونی یه‌کیتی ده‌دهن، تیچووی ئەندامبوون کهمه. ئەمه له حه‌قده‌ستان کهم ده‌کریته‌وه.
 - ئەندامبوون له یه‌کیتی به‌زۆر نییه به‌لام به‌رژوه‌ندی نکۆلی لینه‌کهری هه‌یه.
 - ئەو که‌سانه‌ی که له‌کار ده‌رده‌کرین ده‌توانن به‌رده‌وام بن له پێدانی ئابوونه‌ی یه‌کیتی و مافی خۆیان بپاریزن.
 - هاوپه‌یمانی کاری ئایسله‌ند گه‌وره‌ترین ریک‌خراوه‌ی نیوان پیشه‌سازیه‌کانه‌ بۆ مووچه‌خۆران له ئایسله‌ند. www.asi.is یه‌کیتی بازارگانی ئەندامی هاوپه‌یمانی ئاوپه‌یمانی کاری ئایسله‌ند کۆر به‌ندیکه‌ بۆ هاوکاری ریک‌خراوه‌کانی ئەندام له‌گه‌ڵ یه‌کتر و له‌لایه‌ن ئەوانه‌وه له‌گه‌ڵ ده‌سه‌لاتدارانی حکوومی و هاوپه‌یمانی ئاسی/ASÍ/ ئایسله‌ند له‌بابه‌ت ئەو بابه‌تانه‌ی که له‌نیوانیان هاوبه‌شه.
- ,www.sa.is

نۆینەری یەكیتی – ئەوه چیه؟

- نۆینەری یەكیتی كەسێكى پەيوەندییە لەنێوان فەرمانبەرەن و یەكیتی و خاوەنكار.
- نۆینەری یەكیتی فەرمانبەرێكە كە لەیانەى هاوکارەكانییەوه هەلبژێردراوه و نەهێنیان دەپاریزێت.
- نموونە كارەكانى نۆینەرى یەكیتی دەكرێ ئاماژە بكرێت بە هاوبەشکردنى زانیاریەكانى دەرگراو لەلایەن یەكیتی بازرگانى و بەردەستبوون بۆ وەلامدانەوهى فەرمانبەرەن سەبارەت بەو زانیاری و یارمەتیانەى پەيوەندیدار بە ماف و بەرپرسیاریەتیکانى فەرمانبەرەن.
- ئەگەر وا بێردەكەوهیه كە مافى تۆ لە شوێنى ئیشکردن پێشێل دەكرێت، بکەوه شوین نۆینەرى یەكیتی لە شوێنى كارەكەت و راستەوخۆ سەردانى ساندیکای خۆت بکە.

مووچه و باج

- له ئایسله‌ند، مووچه به‌گشتی به‌شیوه‌ی مانگانه، ده‌وروبه‌ری سه‌ره‌تای مانگی نوێ ده‌دریټ.
- داهاټ پاش که‌مکردنه‌وه‌ی باج ده‌گوازرێته‌وه‌ بۆ حیسابی بانکی فهرمانبه‌ران.
- پسووله‌ی مووچه له‌ زۆربه‌ی حاله‌ته‌کاندا به‌شیوه‌ی ئه‌لیکترۆنییه‌ که‌ له‌ژێر ناوی " به‌لگه‌نامه‌کانی من" له‌ خزمه‌تگوزاری بانکی مآلی خه‌لک (به‌شیوه‌ی ئۆنلاین) ده‌بینریت.
- پسووله‌ی مووچه‌ی رێژه‌ی مووچه‌ی دراوه، کۆی مووچه، باجیک که‌ ده‌دریټ و تیچوونه‌کانی تری په‌یوه‌ندیدار به‌ مووچه‌ی پیشان ده‌دات.
- کۆی گشتی مووچه، مووچه‌یه‌ک پیشان ده‌دات به‌ر له‌ که‌مکردنه‌وه‌ی باج و تیچووی تایبه‌ت به‌ مووچه.
- مووچه‌ی دراوه، ب‌ره‌ پاره‌یه‌که‌ که‌ گوازراره‌ته‌وه‌ بۆ حیسابی بانکی.
- هه‌موو مووچه‌خۆره‌کان ده‌بێ پسووله‌ی مووچه‌ وهرگرن که‌ داهاټ و که‌مکردنه‌وه‌کان له‌ودا پیشان درابیت.

خەرجییه‌کانی په‌یوه‌نیدار به مووچه

- خەرجییه‌کانی په‌یوه‌نیدار به مووچه ئەمانە‌ی خوار‌وه له‌خۆ ده‌گرێت:
- پارە‌ی سندووقی خانە‌نشینی
- ئابوونە‌ی ئەندامبوون له‌ یه‌کێتی/ سه‌ندیکا
- به‌شداری له‌ ئەنجوومه‌نی فهرمانبه‌ران له‌ شوینی کار
- خەرجی خۆراک، ئەگەر فهرمانبه‌ر خەرجی خۆراکی دا‌بینکراو له‌ شوینی کار بدات.
- خاوه‌نکاره‌کان هه‌روه‌هاناچارن هه‌رجۆره‌ پارە‌ی پشتگیری له‌ منداڵه‌کان یان ئه‌رکی فهرمی نه‌دراو له‌ مووچه‌که که‌م کاته‌وه و بینیری‌ت بۆ ده‌سه‌لاتداران.
- هه‌موو پارە‌دان و هه‌موو که‌مکردنه‌وه‌کان ده‌بی‌ پێشان ده‌بی‌ له‌سه‌ر مووچه‌ی هه‌رمانگی‌ک پێشان بدرێت.

باج – سەرچاوه‌ی گرنگی پشتگیری له ولاته‌کانی خۆشگوزهران

- حکوومهتی خۆشگوزهرانی ئایسلهند پشت ده‌به‌ستنی به‌و خه‌لکه‌ی باج و پارهی رسمی دیکه ده‌دهن. داها‌تی باجی حکوومه‌ت به‌کار ده‌هینتیت بۆ تیچووی خزمه‌تگوزاری گشتی و به‌رژه‌وه‌نده‌کانی کۆمه‌لایه‌تی. www.rsk.is
- هه‌موو لایه‌نه‌کانی به‌دییه‌نهری داها‌ت (مووچه‌خۆران و به‌لێنده‌ران) ناچارن به‌دانی باجی داها‌ت و باجی شاره‌وانی.
- باجی داها‌ت ده‌دری‌ت به‌ حکوومه‌ت.
- باجی شاره‌وانی باجیکه‌ که ده‌دری‌ت به‌ شاره‌وانی ئه‌و شارهی که تییدا ده‌ژیت.
- ئه‌وانه‌ی مووچه ده‌دهن پێویسته‌ باجه‌که له‌ هه‌قه‌ده‌ستی مووچه‌خۆره‌کان کهم بکه‌نه‌وه و بیده‌ن به‌ حکوومه‌ت.

باج- بهرده و امه

- ئهوانه‌ی مووچه و حه‌قده‌ست هر ده‌گرن، به‌گویره‌ی داهاتیان، باجی جیاواز دده‌ن.
- سیسته‌می به پئی پله‌کانی باجیه که له‌سه‌ر حه‌قده‌ست یان مووچه‌ی که‌سه‌کان جیه‌جی ده‌کریت.
- به‌تیکراییی، خه‌لک نزیکه‌ی 37.4% له داهاتی خو‌یان به‌شیوه‌ی باج و خه‌رجیه‌کانی په‌یوه‌بیدار به مووچه یان حه‌قده‌ست دده‌ن.
- یارمه‌تی خه‌رجی باجی که‌سی له بری باجه‌کان که‌م ده‌کریته‌وه. یارمه‌تی باجی که‌سی 50,792ISK یه بو هر مانگ بو سالی
<https://www.rsk.is/einstaklingar/stadgreidsla/personuafsla/2021/ttur>
- هر که‌س له‌ماوه‌ی سالی داهاتدا 16 سال یان سه‌رووتر بیت و له ئایسله‌ند نیشه‌جی بیت، مافی داشکانه‌ی باجی که‌سی ده‌بیت.

راگهياندن نامه‌ی باج

- له‌سەر هه‌مووان پيوسته راگهياندن نامه‌ی باجی ده‌رامه‌ت له مانگی نازاری هه‌ر ساڵ ئاراسته‌ی به‌رپرسانی باج بکه‌ن. ئه‌مه هه‌روه‌ها ئه‌م که‌سانه‌ش ده‌گریته‌وه له یارمه‌تی کۆمه‌لایه‌تی وه‌رده‌گرن یان که‌م ئه‌ندامن.
- ئه‌گه‌ر که‌سی راگهياندن نامه‌ی باج پيشکه‌ش نه‌کات، ده‌سه‌لاتداری داها‌تی ناو‌خۆیی ر‌یژه‌ی مووچه‌ یان حه‌قه‌ده‌ستی وه‌رگیرا له‌لایه‌ن تۆوه هه‌ل‌ده‌سه‌نگینیت.
- راگهياندن نامه‌ی باج به‌لگه‌یه‌کی ئه‌له‌کترۆنیه‌ که هه‌موو داها‌ت، دارایی، قه‌رز و پ‌یدانی باجی سا‌له‌کان پ‌يشانی که‌سی په‌یوه‌ندیدار ده‌دات.
- ده‌سه‌لاتدارانی باج پشک‌ینینی راگهياندن نامه‌ی باج ده‌که‌ن و ر‌یژه‌ی ئه‌رکی فه‌رمی حیساب ده‌که‌ن که ده‌بی هه‌موو ب‌یده‌ن و ئه‌گه‌ر پ‌یویست بکات غه‌رامه‌ش حیساب ده‌که‌ن.
- یارمه‌تی قه‌رزی بانک بۆ خانووبه‌ره و یارمه‌تی منداڵ بۆ پشتگیری خ‌یزانه‌کانی خاوه‌ن منداڵ به‌گویره‌ی راگهياندن نامه‌ی باج حیساب ده‌کریت. ئه‌م یارمه‌تیانه به‌گویره‌ی داها‌ت و داراییه.

پراگهياندن نامه‌ی باج – به‌رده‌وامه

- پراگهياندن نامه‌ی باج به‌شيوه‌ی ئه‌ليكترونييه.
- به‌گشتی زانياريه‌كان پيشتر له‌سه‌ری نووسراوه، بۆ نمونه مووچه و باج كه‌مكراوه‌توه له‌كاری مووچه‌خۆر.
- پراگهياندن نامه‌ی باج ده‌بێ په‌سه‌ند كرێت و به‌شيوه‌ی ئه‌ليكترونيكى تۆماركرێت. ئهم‌كاره به‌به‌كاره‌ينانى كلیلى و یب یان بروانامه‌ی ئه‌ليكترونى ئه‌نجام ده‌درێت.
- پراگهياندن نامه‌ی باج له‌ ئازاری هه‌ر سال له‌ژێر "په‌ره‌كانى من" نه‌ ناو‌نیشانی www.skattur.is (Þjónustuvefur).
- ئه‌نجامه‌كانى پشكین به‌رپرسانى باج له‌سه‌ر پراگهياندن نامه‌ی باجی هه‌ر تاكنیک له‌ په‌ره‌ی هه‌له‌سه‌نگاندنى باج هاتووه. له‌ودا ئه‌ركى فهرمى، غه‌رامه و ئه‌وه‌يكه ئاخۆ كه‌سى په‌يوه‌ندیدار قه‌رزداره یان ده‌ینی له‌سه‌ره. په‌ره‌ی زانيارى ده‌توانى به‌ شيوه‌ی ئه‌ليكترونى له‌ په‌شى "لاپه‌ره‌كانم" به‌ ناو‌نیشانی www.skattur.is بدۆزیوه

سیستهمی خانه‌نشینی

- کاتیک خه‌لک به‌هوی ته‌مه‌نیانه‌وه (67-70 سال ته‌مه‌ن) خانه‌نشین ده‌بیت، خانه‌نشینی ته‌مه‌ن و ده‌گریت و به‌گشتی له سندووقی خانه‌نشینی ده‌یده‌ن.
- موچه‌ی خانه‌نشینی له‌لایه‌ن حکوومه‌ت، له‌ریگه‌ی دامه‌زراوه‌کانی بیمه‌ی کومه‌لایه‌تی (به‌ریوه‌بهرایه‌تی بیمه‌ی کومه‌لایه‌تی) ده‌دریت. مافیک که خه‌لک له سیستهمی ئاسایشی کومه‌لایه‌تیدا ده‌یانبیت په‌یوه‌ندی هه‌یه به‌ماوه‌ی نیشته‌جیبوونیان له نایسه‌ند. www.tr.is
- به‌گویره‌ی یاسا، هه‌موو موچه‌خۆران و که‌سانی خاوه‌ن ئیشی ئازاد(ناحکوومی)، ناچارن به‌دانی به‌شه‌پشکی خۆیان له سندووقی خانه‌نشینی به‌لانی که‌م 15.5٪ له کۆی حه‌قه‌سته‌که‌یان – که له‌نیوان فهرمانبهران و خاوه‌نکاره‌کاندا دابه‌ش ده‌کریت. موچه‌خۆر 4٪ و خاوه‌نکار 11.5٪ ده‌دات.

This Photo by Unknown Author is licensed under CC BY-SA-N

سیستهمی خانه‌نشینی- به‌رده‌وامه

- ئامانجی سندووقی خانه‌نشینی د‌ل‌نیابوون له‌وه‌یه که ئه‌ندامه‌کانی مووچه‌ی پیری پ‌یو‌یستیان هه‌ب‌یت و تا ک‌و‌تایی ته‌مه‌نیان به‌رده‌وام ب‌یت. پاره‌دانی سندووقی خانه‌نشینی هه‌روه‌ها ب‌و قه‌ره‌بووی له‌ده‌ستدانی داها‌ته به‌ه‌وی نه‌توانین یان مهرگی هاوسه‌ر. www.lifeyrismal.is
- ب‌ری پاره خانه‌نشینی به‌گ‌و‌یره‌ی پاره‌ی مانگانه‌ی بیمه‌یه که هه‌ر که‌سیک له‌ماوه‌ی ژیانیدا داو‌یتی و هه‌روه‌ها کرداری سندووقه‌کانی خانه‌نشینی ده‌سنیشان ده‌ک‌ر‌یت.
- هه‌ندیک له‌سندووقه‌کانی خانه‌نشینی ب‌و هه‌موو که‌س ک‌راویه، له‌کات‌یکدا له‌هه‌ندیکدا سنووردار ده‌ک‌ر‌ین به‌پیشه‌ی تاییه‌ت.
- پاشه‌که‌وتکردنی خانه‌نشینی ته‌واو‌ک‌ه‌ر د‌ل‌خوازانه‌یه. مووچه‌خ‌و‌ران ده‌توانن له‌به‌رانبه‌ر یارمه‌تی به‌رانبه‌ری خاوه‌نکار، 4٪ له‌ک‌وی حه‌قه‌سته‌که‌یان به‌سندووقی خانه‌نشینی زیاده‌که‌ن. خه‌ل‌کاتیکی ز‌و‌ر وا ده‌که‌ن.

بهريو بهرايه تي کار

- بهريو بهرايه تي کار (VMST) دامه زراويه كي گشتييه كه به گويهي ياساي كارپنكر اوي بازاري كار و ياساي بينهي بيكاري چالاكي دهكات. www.vmst.is
- بو نمونه له خزمهتگوزار بيهكاني گشتي كه بهريو بهرايه تي كار پيشكش به تاكهكان دهكات، تومار كردن، ههلسهنگاندني شياو بوون، راويژكاري، شيوازهكاني چارهسيري و دامه زرااندني هيزي كاره.
- بهريو بهرايه تي كار جگه له لقهكاني له سهرا نسيري ولات، نووسينگهي ناوهندي خوشي له بهر دهسته له رهيكيافيك.
- بهريو بهرايه تي كار پارهي يارمهتي بيكاري دهكات. ئهمانه ههميشه وهك چارهسيريكي كاتي دهبينرييت.
- كهسانيك كه شياوي وهرگرتني يارمهتي بيمهي بيكارين ههميشه دهبي چالاك بن له بهدواداگهرا ن له كاري خويان و ئامادهي بهشداري بن بو كاري پيويست له بازاري كار.

بەرئۆه بهرایهتی کار - بهردهوامه

- لهو کاتهی که داواکاری دهکریت بۆ یارمهتی – تاکیک دهتوانی مافی وهرگرتنی یارمهتی بیمه ی بیکاری ههبییت به ماوهی 30 مانگ.
- مووچهخۆرانی 18 بۆ 70 سال بهمهرجی ئهوهیکه مافی وهرگرتنی بیمهیان ههبییت و مهرجه جیاوازهکانیان ههبییت یارمهتی بیمه ی بیکاری وهردهگرن.
- بۆ بوونی مافی یارمهتی بیمه ی بیکاری، کهسهکه دهبی خاوهن مۆلهتنامه ی کار بی له ئایسلهند بهبی سنوورداری.
- کهسیک که حالهتی پاراستنی نیودهولهتی ههیه سهبارهت به نیشهجیوون و کار خاوهن مافی بیسنوورن و ههربویه ئهگهر مهرجهکانی ههبییت لهوانهیه مافی وهرگرتنی یارمهتی بیمه ی بیکاری ههبییت.
- کهسانیک که لهبهر هۆکاری مروقایهتی و یان مۆلهتی نیشهجیوونی کاتی، نیشهجیوونی کاتیان وهرگرتووه مافیکی سنوورداری ههیه بۆ دامهزران له ئایسلهند و ههر بویه مافی وهرگرتنی یارمهتی بیمه ی بیکاری نییه. (ئهگهر دواتر وهها کهسانیک مۆلهتی ههمیشهیی وهرگرن، دهتوانن داواکاری پیشکesh بکهن بۆ یارمهتی بیمه ی بیکاری.)

بهريو بهرايه تي کار - بهرده وامه

- بۆ نمونه له ئهر که کانی بهريو بهرايه تي کار دهکړئ ئاماژه بکړيټ به:
- تۆماری پيشه کانی مهو جود و هاوبه شکردنی زانیارییه کانی تاييه ت به پيشه کانی مهو جود له گهل ئهو که سانه ی له کار ده گهرين.
- تۆمارکردنی ناوی که سانی بيکار و پيدانی پاره ی يارمه تی بيکار ی.
- ريکخستن سهر چاوه ی بازاری کار وهکو کورسی خویندن، سهر چاوه ی کار، پراويزکاری و شيانه وه ی په يوه نديدار به کار بهريو هبردن، دابينکردن و هاوبه شکردنی زانیاری سهاره ت به بازاری کار له ئايسله ند.
- ده رکردنی مؤله تی کار و تۆماری هاوولاتیانی بیانی له بازاری کار.
- چاوديري به سهر هيژی مروقی کاری بیانی به هاوکاری له گهل ده سه لاتدارانی دیکه ی حکوومی.
- هه ولدان بۆ د لنيایي له وه يکه هاوولاتیانی بیانی هه مان دۆخی حه قده ستي هاوشيوه ی فهرمان به رانی دیکه یان هه بیيت له بازاری کاری ئايسله ند.
- چالاکی تیميکی په نابهر و لقيکی نيوده و له تی به مه به ستي دوزينه وه ی سهر چاوه کان و پيشه که شکردنی خزمه تگوزارییه کان به که سانی به ره چه له ک بیانی له په يوه ندی له گهل چالاکی له بازاری کار.

پراکردن له باج دان

- ههندی جار خه‌لک کار ده‌کهن و حه‌قده‌ستیک وهرده‌گرن که به‌شیوه‌یه‌کی فهرمی پرانه‌گه‌یه‌ندراره و هیچ باجیک ناده‌ن. ئه‌مه پئی ده‌وتریت : "له‌ژیره‌وه کارکردن".
- وه‌ها چالاکیه‌کی ئابووری نایاسایی و سزایی یاسایی لیده‌که‌وێته‌وه.
- ئۆپه‌راتۆریکی ئابووری که باجی چالاکیه‌کانی خۆی نادات و ئه‌و فهرمانبه‌رانه‌ی که باجی داها‌ته‌که‌یان ناده‌ن، یارمه‌تی کۆمه‌لگا ناده‌ن.
- داها‌تی باج بۆ تیچووی خزمه‌تگوزاری و پرۆژه‌کان به‌کار ده‌برد‌ریت و که له‌به‌رژه‌وه‌ندی هه‌موواندا‌یه له کۆمه‌لگا.

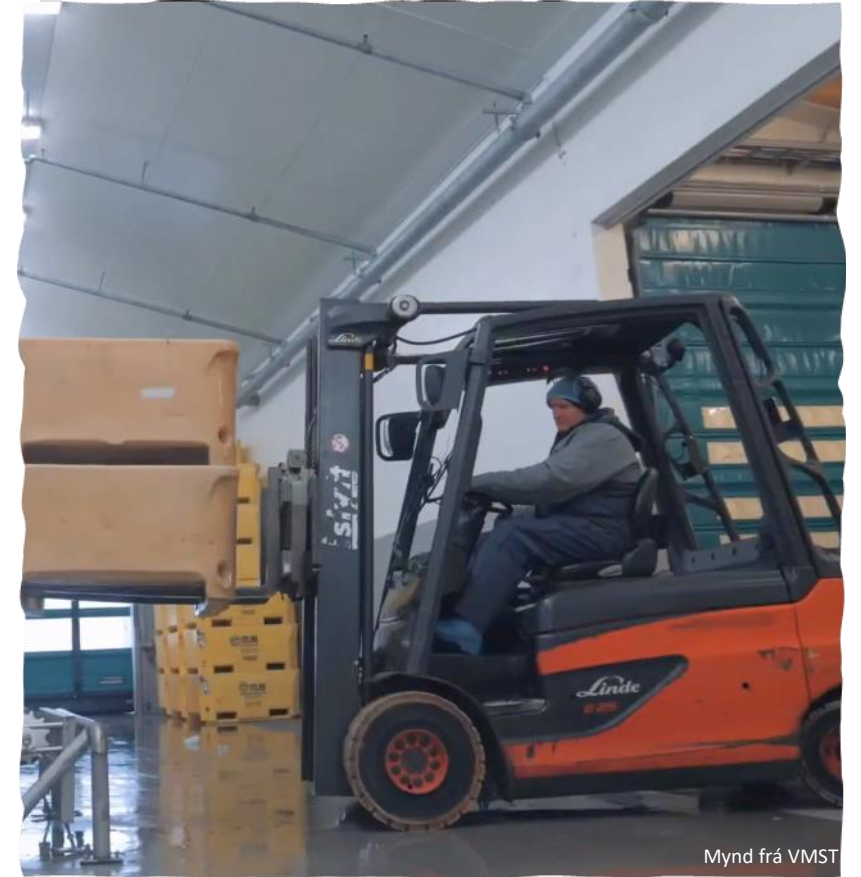
له‌ژیره وه کارکردن – چ سه‌ره نه‌جامیکی هه‌یه؟

• له‌ژیره وه کارکردن به‌واتای ئه‌مه‌یه که تاکه‌که‌سیک:

- هه‌یچ جو‌ره حه‌قه‌ده‌ستیگ له کاتی نه‌خۆشی وهر ناگریت.
- به‌بی پاره‌ی پشوودانی هاوینییه.
- به‌شدار نابیت له ماف و مووچه‌ی خانه‌نشینی.
- مافی وهر گرتنی یارمه‌تی بیمه‌ی بیکاری نییه.
- هه‌یچ جو‌ره بیمه‌یه‌کی پرووداو له شوینی کاری نییه.
- که‌متر ده‌توانیت وامی بانکی یان وامی خانووبه‌ره وهر گرت.
- که‌متر موخته‌مه‌له بو دۆزینه‌وه‌ی شوقه‌یه‌ک بو کر.
- هه‌یچ گرێبه‌ستیکی کاری، سه‌رچاوه یان پیشینه‌ی ئه‌زموونی کار بوونی نابیت.
- ههر بویه دۆزینه‌وه‌ی پیشه‌کانی تر دژوارتر ده‌بیت.

کاری گریهستی

- هەر کەسێک کە دەیههویت پرۆژەیهکی تایبەت بۆ لایەنێکی تر جێبەجێ یان بەرێوە ببات و سەرکەوتنی پرۆژەکە مسۆگەر دەکات، پێدەهوتریت بەلێندەر.
- بەلێندەرێک بۆ کاری خۆی دەرخستە دەر دەکات و خۆی بەرپرسی بۆ پارەدانی باجە و تێچوونەکانی پەيوەندیدار بە مووچە.
- بەلێندەرێک ناچارە راگەیاندن نامەی باج داوین بکات و داھات و تێچوون (خەرجی) یەکان راگەیهێنێت.
- ئۆپەراتۆرێکی ئابووری (بەلێندەر) کە خەلک (فەرمانبەر/مووچەخۆر) دادەمەزرێنێتیش هەروەها پێی دەوتریت خاوەنکار و هەر بۆیە ئەرکی دیاریکراوی هەیه.

چالاکیهکانی ئابووری سهر بهخۆ

Mynd frá VMST

- بهر له دهسپیکي چالاکی به کردار، بهبی پرچاوکردنی ئهوهیکه وهک کۆمپانیایهک یان لهژیر ژماره ی ناسنامه ی تاکیک (خاوهنیتی تاک) ئه انجام دهدرین، ئهوان دهبی راپورت بکړین، و بۆ بهر یوه بهر ایهتی داهااتی ناوخوی.
- ههروه ها پتویسته راپورتی گۆرانکاری و وهستانی چالاکیهکان (ئهگهر کۆمپانیایهک ههله وشاوه) رابگهیهنیت.
- خه لکانیک که چالاکی ئابووری سهر بهخۆ ئه انجام دهدن دهبی بهشی دارایی خویان به وردی بهر یوه بیهن:
- حیسابهکان بهیلهوه و به بهر دهوامی باجی سهر داهااتی زیاده (VAT) بدن.
- داهاته که داخل بکهن ههر که به دهستان هینا.
- لیسته ی نرخ دهر بکه
- له کۆتایی ههر سالیکی کاری حیساباتی سالانه تۆمار بکه.
- فایلی رابگه یاندن نامه ی باج تۆمار بکه
- دهسه لات پیدراوی داهااتی ناوخوی به بهر دهوامی کۆرس پیشکesh دهکات بۆ کهسانیک که خهریکی چالاکی ئابووری سهر بهخۆ، www.rsk.is/atvinnurekstur/ad-hefja- [/rekstur](http://rekstur)

بەدواداگەرەن لە کار

- ھەرچەندە بیکاری بەگشتی لە ئایسلەند کەمە، بەلام دەتوانی پیشبەرکی ھەبیت بۆ کار.
- زۆربەى کارەکان لە رۆژنامە و/یان بەشیۆەى ئۆنلاین ریکلامیان بۆ دەکریت.
- کۆمپانیا گەورەکان کاری بەردەست دەخەنە سەر پەرەى سەرەکی خۆیان و یان ئەگەر ھەلى کار ھەبیت دەرفەت دەستەبەر دەکات بۆ پیشکەشکردنى داواکاری.
- ھەروەھا زۆر ئازانسى دۆزینەوێ ھەلى کار ھەن کە لەویدا دەتوانی زۆر کاری مەوجود سەر بکەیت.
- لە زۆر یەک لە ھالەتەکان ، داواکاری دەبێ بەشیۆەى ئۆنلاین پر کریتەوێ و ئەگەر پیویست بکات سى قى(CV)، پیناسە و پروانامەکان(وێک ھاوینچ) بخریتە ناوی.
- ھەروەھا دەکری و راستەوخۆ بنێردریت بۆ کۆمپانیایەک کە لەرێگەى پۆستەى ئەلیکترۆنى،یان بۆ داواکاری کاریک یان داواکاری موقابیلە بۆ کار خۆت دەتوانی پەيوەندى تەلەفۆنى بکەیت و خۆت لەوئ ئامادە بیت.
- بانگەشەت نامە بۆ بەشداری لە موقابەلەى کار لە رێگەى پۆستى ئەلیکترۆنى یان لەرێگەى تەلەفۆنەوێ رێک دەخستریت.

گهران به دواى کاردا – بهردهوامه

- داواکاری کار دهبی ئهمانهی خوارموه لهخۆ گریت:
- نووسراویکی پیناسه به پیشکەشکردنی پوختهیهک له کهسهکه، زانیاری دهربارهی پیشینهی پیشهیی ئهو، ئهگەر ههبییت، و هوکاری و بهلگه بۆ لێوهشاهیهی و ههزلییوون له پهیوهندی لهگهڵ کارهکه.
- سی قی (CV) – یانی نووسراوهیهکی پوخته له خویندن و پیشینهی کار. ئهمه دهبی ئهوانهی خوارموه لهخۆ گریت:
- بابهتی کهسی (وینه، ناو، ژماره ی ناسنامه، ناوونیشانی پۆستی ئهلیکترۆنی و رهقمه تهلهفۆن) و زانیاری دهربارهی کاروباری کهسی، ئهگەر داواکار ههز بکات
- ئاستی خویندن
- ئهزمونی کار
- ئاستی شارهزایی له زمانهکاندا
- زانیارییهکانی تر که بهلگه گرنگ بن.
- نامه ی پشتگیری

بەشدارى كۆچبەر لە بازارى كارى ئايسلەند.

- بيانىيەكان لە ئايسلاند خەلكى ھەموو شوئەكانى جىھانن ،بەلام پۆلەندىيەكان زۆرتىن ژمارە و رېژەى بيانىن لە ولاتەكەدا
- زۆربەى كات خەلكى بيانى تووشى ئاستەنگ دەبن لە مەسەلەى بەرامبەرکردنى بروانامەى خوئىندنى ئەكادىمىي دەتوانرئىت كار بۆ بكرئىت لە لاىەنە پەيوەندىدارەكان و كۆمەلە پيسەىيەكان لە رېگاي وەزارەتى پەروەردە.و پيسەىيدا
- بۆ وەرگرتنى راوئژ تايبەت بە ھەئسەنگاندنى بروانامەكانتان ENIC / NARIC لە نووسىنگەى پيسەسازىي / www.enic-naric.net
- ھەئسەنگاندن دەكرئىت بۆ برۆا نامە پيشەىي و كارەكانى تر لە رېگاي دامەزراوہى www.idan.is

كوچبهران له بازاري كار

- بۆ هر كس گرنه كه تا هر رادهيك كه مومكينه فيري زمانى ئايسلهندى بيت و هر دهرفتهيك بهكار بينيت بۆ مشقردن. تهنانت كهترين شارهزايبهكان دهتوانن لهكاتى داواكارى كار يارمهتيت بدن.
- كومهلگاي ئايسلهند هيشتا خهريكي گونجانه بۆ بوون به كومهلگايهكي چهند كهلتوورى و ههنديجار بهريوهبرانى كوميانيا دوودل لهوهيكه دهرفتهي كار بدن به كوچبهران.
- به زيادبووني رادهي هاتنى خهلكى بياني له ئايسلهند، پيوستبوون به سهرچاوهي فيركارى جوراوجورى كهلتوورى و پيشهگهري بۆ كهسانيك كه بنچينهي بيانيان ههيه بهرز دهبيتوه.
- پيوست به خويندنيكه كه خويندنى زمانى ئايسلهندى و راهينانى سهرتايى، خويندنى نامادهي يان زانكو يان راهينانى پيشهيي لهگهل يهكدى ئاوите بكات.

ماليہرہکان

- www.alfred.is •
- www.asi.is •
- www.attavitinn.is/vinna/atvinnuleit •
- www.atvinna.frettabladid.is •
- www.efling.is •
- www.enic-naric.net •
- www.idan.is •
- www.island.is •
- www.lifeyrismal.is •
- www.mcc.is •
- www.newiniceland.is •
- www.rsk.is •
- [/www.rsk.is/atvinnurekstur/ad-hefja-rekstur](http://www.rsk.is/atvinnurekstur/ad-hefja-rekstur) •
- www.sa.is •
- www.sameyki.is •
- www.skattur.is •
- www.tengja.is •
- www.thjodskra.is •
- www.tr.is •
- www.utl.is •
- www.vinnumalastofnun.is/atvinnuleitandi •
- www.vinnumalastofnun.is/faedingarorlofssjodur •
- www.vmst.is •
- www.vr.is •

Stjórnarráð Íslands
Félagsmálaráðuneytið